अजिरो विभुर्विभावश्च सूलिकोऽथ विदेहकः। श्रुतिर्ह्यो हृदच्छुक्रोदेवा द्वादश कीर्तिताः। आसन् स्वायम्भुवस्यैते अन्तरे सोमपायिनः। त्रिषिमन्तो गणा ह्येते वीर्यवन्तो महाबलाः। तेषामिन्द्रः सदा ह्यासीद् विश्वभुक् प्रथमो विभुः। असुरा ये तदा तेषामासन् दायाद बान्धवाः। सुपर्णयक्षगन्धर्वाः पिशाचोरगराक्षसाः। अष्टौ पितृभिः सार्द्धं ते नासत्या देवयोनयः"।

दैववाणी स्त्री कर्म०। १दैवप्रश्ने उपश्रुतौ २संस्कृतवाक्ये "संस्कृतानाम दैवी वाक्" काव्यादर्शः।

दैवशर्मि पुंस्त्री० देवशर्मणोऽपत्यम् बाह्वा०इञ्। देवशर्मणोऽपत्ये ततः गर्गादि०भवाद्यर्थे ञ्। देवशर्मीय तद्भवादौ त्रि०

दैवसर्ग पु० कर्म०। देवादिसर्गभेदे देवशब्दे दृश्यम्।

दैवसृष्टि स्त्री देवस्येयम् अण दैवी कर्म०। स्वयम्भूतायां देवानां सृष्टौ। तत्प्रकारश्च वायुपु० ९अ० उक्तो यथा "सृष्ट्वा सुरांस्तु देवेशस्तनुमन्यामपद्यत। अरक्तां सत्त्वबहुलां ततस्तां सोऽभ्ययूयुजत्। ततस्तां युञ्जतस्तस्य प्रियमासीत् प्रभोः किल। ततो हर्षे समुत्पन्ना दीव्यतस्तस्य देवताः। यतोऽस्य दीव्यतो जातास्तेन देवाः प्रकीर्तिताः। धातुर्दिवीति यः प्रोक्तः क्रीडायां स विभाव्यते। तस्मान्नन्वान्तु दिव्यायां जज्ञिरे तेन देवताः"।

दैवस्थानि पुंस्त्री० देवस्थानस्यर्षेरपत्यम् इञ्। १देवस्थानस्यर्षेरपत्ये स्त्रियां वा ङीप्। ततः यूनि फक् तस्य पैला० लुक्। २देवस्थानि तदीये यून्यपत्ये च।

दैवहव पु० ब०व०। देवहव्यस्य देवह्वनामकर्षेरपत्यस्य छात्राः कण्वा० अण् यञो लुप्। देवहव्यस्य छात्रेषु।

दैवहीन त्रि० दैवेन भाग्येन हीनः। शुभभाग्यहीने तदनुमापकहेतवश्च दीपिकायामुक्ता यथा "व्यसनी विनष्टधर्मा त्रिविधोत्पातपीड़ितोयश्च। पुरुषः स दैवहीनः कथितो दैवान्वितोऽन्यः। दैवहीनं रिपुं जेतुं यायाद्दैवान्वितो नृपः। योज्यो दैवान्वितामात्या दैवहीने तथात्मनि तत्रैव।

दैवागारिक त्रि० देवागारे नियुक्तः "तत्र नियुक्तः" इत्यधिकारे अगारान्तात् ठक्। देवागारनियुक्ते देवागारिक इति क्वचित् पाठदर्शनात् ठना निष्पन्नमित्युक्तं प्राक्।

दैवात् अव्य० दृष्टादित्यर्थे शब्दार्थचि०।

दैवात्यय पु० दैवकृतोऽत्यय उत्पातः। दैवकृते उत्पाते "अन्यत्र दैवात्ययात्" इ०सं०२अ०। दिव्यान्तरिक्षभूमिजेषूत्पातेषु यद्भावि अशुभं स दैवात्यय इत्यर्थः।

दैवादिक पु० दिवादिगणे पठितः ठञ्। दिवादिगणे पठिते धातौ "सेधेति शपानिर्देशो दैवादिकनिवृत्त्यर्थः" मनो०।

दैवारिप पु० देवारीन् असुरान् पाति आश्रयदानेन पा—क देवारिपः समुद्रस्तत्र भवः अण्। शङ्खे तस्य समुद्रजातत्वात् तथात्वम् "भैरवं शब्दमत्यर्थं वानरस्य च कुर्वतः। दैवारिपाच्च बीभत्सुस्तस्मिन् दौर्योधने बले" भा० वि० ५अ० "दैवारिपात् शङ्खात् भैरवं शब्दं कुर्वतः इत्यर्थः" नीलक०।

दैवासुर न०देवासुरस्य वैरम् इत्वात् वैरे वुञि प्राप्ते "न वैरे देवासुरादिभ्यः" वार्त्ति०तन्निषेधे अण्। १देवासुरयोर्वैरे। देवासुरशब्दोऽस्यत्र अनुवाके अध्याये वा विसृक्ता०अण्। देवासुरशब्दयुक्ते २अनुवाके ३अध्याये च पु०।

दैवाहोरात्र पु० कर्म०। देवानां समानेन दिनरूपे मानुषे वर्षात्मके काले।

दैविक त्रि० देवस्येदम् देवानुद्दिश्य प्रवृत्तः वा० ठक्। देवमात्रोद्देशेन कर्तव्ये श्राद्धे। "देवानुद्दिश्य यच्छ्राद्धं तत्तु दैविकमुच्यते। हविष्येन विशिष्टेन सप्तम्यादिषु यत्नतः" भविष्यपु०। दैवशब्दोऽपि तत्रार्थे। "सम्पन्नमित्यभ्युदये दैवे रुचितमित्यपि" मनुना देवमात्रोद्देश्यक श्राद्धे तन्निमित्ते रुचितशब्दस्य वक्तव्यतोक्तेः दैवशब्दस्य निरपेक्षदेवमात्रोद्देश्यकश्राद्धपरत्वावगतेः। २देवसम्बन्धिनि त्रि०। "अहोरात्रे विभजते सूर्यो मानुषदैविके। दैविकानां युगानान्तु सहस्रपरिसङ्ख्यया। यत् प्राक् द्वादशसाहस्रमुदितं दैविकं युगम्" "दशापराधतस्तोये दैविके नास्ति निग्रहः" इति च मनुः।

दैवी स्त्री देवस्येयम् अण् अञ् वा। १देवसम्बन्धिन्यां स्त्रियां "दैवी सम्पद् विमोक्षाय" गीता। "कालो मे मन्तव्यो हेतुगहना दैवी सतां यातना" शान्तिक०। २देवविवाहेनोढायां स्त्रियां "ब्राह्मीपुत्रः पुरुषानेकविंशतिं पूयते दैवीपुत्रश्चतुर्दश आर्षीपुत्रः सप्त" विष्णुसं०।

दैवोदास पु० दिवोदासे भवः अण्। १दिवोदासभवे तस्यापत्यं शिवादिअण्। २तदपत्ये स च प्रवरभेदः यथाह आश्व०श्रौ० १२।१०।१२ मित्रयुवां वाभ्रवेति "त्रिप्रवरं भार्गवदैवोदासवाभ्रवेति" दिवोदासेनाह्वयमानः अण्। ३दिवोदासेनाह्वयमाने वह्नौ च "दैवोदासो अग्निर्देवा अच्छा न मज्मना" ऋ० ८।१०३।२ "दैवोदासः दिवोदासेनाह्वयमानोऽग्निः" भा० तस्यापत्यम् इञ्। दैवोदासि इत्येव स च प्रतर्द्दन।